

ROZDROŻA

EUROPA ŚRODKOWA I WSCHODNIA
W HISTORII I *HISTORIACH* HISTORYKÓW

Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Częstochowie
Instytut Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Historyczny Państwowego Pedagogicznego Uniwersytetu
im. Pawła Tyczyny w Humaniu
Państwowy Rezerwat Historyczno-Architektoniczny „Stara Humań”
Pracownia Humanistycznych Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ROZDROŻA

EUROPA ŚRODKOWA I WSCHODNIA
W HISTORII I *HISTORIACH* HISTORYKÓW

Redakcja naukowa:
Rafał Dymczyk, Igor Krywoszeja, Norbert Morawiec

Tom IV
Częstochowa-Humań-Poznań 2017

Tytuł serii:

Rozdroża

Tytuł tomu:

**Europa Środkowa i Wschodnia
w historii i *historiach* historyków**

Redakcja:

Rafał Dymczyk, Igor Krywoszeja, Norbert Morawiec

Recenzenci:

prof. dr hab. Irina Krywoszeja

prof. dr hab. Marek Melnyk

prof. dr hab. Tadeusz Srogosz

Korekta językowa:

Ewelina Bekus (jęz. polski)

Rafał Terszak (jęz. angielski)

Liudmyła Yakymenko (jęz. ukraiński)

Andrzej Tichomirow (jęz. białoruski, jęz. rosyjski)

Skład, korekta redaktorska i projekt okładki:

Kamil Kacperak

Wersją referencyjną publikacji jest wydanie cyfrowe.

©2018 Copyright by

Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Częstochowie

Instytut Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Wydział Historyczny Państwowego Pedagogicznego Uniwersytetu

im. Pawła Tyczyny w Humaniu

Państwowy Rezerwat Historyczno-Architektoniczny „Stara Humań”

Pracownia Humanistycznych Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu

im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ISBN: 978-83-947379-3-1

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
HISTORIA A ...POLITYKA	
Людмила Вовчук НІМЕЦЬКІ ДИПЛОМАТИ У КИЄВІ (1918–1938 РР.)	13
Оксана Салата ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКА ПОЛІТИКА РАДЯНСЬКОГО РЕЖИМУ В ГАЛИЧИНІ 1939–1941 РР.	25
Rafał Terszak KONSEKWENCJE I SKUTKI XX ZJAZDU KPZR W ZMIANACH POLITYCZNYCH I SPOŁECZNYCH W POLSCE	35
Ігор Кривошея, Людмила Якименко ЗБЕРЕЖЕННЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО В УМОВАХ РЕГІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ (НА ПРИКЛАДІ СИРІЙСЬКОЇ ПАЛЬМИРИ Й КРИМСЬКОГО ХЕРСОНЕСУ)	55
HISTORIA A ...SPOŁECZEŃSTWO	
Наталля Сліж ДЗЕЙНАСЦЬ СУДА ГАРАДЗЕНСКАГА ВОЙТА ў 1660–1676 ГГ.	77
Andrzej Stroynowski PARLAMENTARZYŚCI RZECZYPOSPOLITEJ – PRZESZKODY NA DRODZE KU WSPÓLNOCIE	95
Marta Cierpiał POLSKA PRASA PROWINCJONALNA WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO W LATACH 1918–1939	113
Karolina Studnicka-Mariańczyk DZIEJE POWOJENNE WIĘZIENIA W SIERADZU	125
HISTORIA A ...KOŚCIÓŁ/CERKIEW	
Ольга Крайня ІДЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕРКОВНИХ ІНСТИТУЦІЙ В ПЕРІОД УТВЕРДЖЕННЯ МОСКОВСЬКОГО САМОДЕРЖАВСТВА НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ)	139
Олександр Тригуб ДУХОВЕНСТВО ХЕРСОНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ НА РЕВОЛЮЦІЙНОМУ РОЗДОРІЖЖІ: РІК 1917-Й	157

Łukasz S. Kopera

WYCHOWAWCA PRYMASA – KS. HARCMISTRZ ANTONI
BOGDAŃSKI Z MALUSZYNA W ŚWIETLE WSPOMNIENÍ
SŁUGI BOŻEGO STEFANA KARD. WYSZYŃSKIEGO 175

Євген Сінкевич

КОСТЕЛИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ 191

HISTORIA A ...SPOŁECZEŃSTWO I JEGO BADACZE

Natallia Sinkiewicz

SEARCHING FOR THE TRUTH: RUTHENIAN LAND, PEOPLE,
AND LANGUAGE IN JOHN HERBINIUS' *RELIGIOSAE*
KIJOVIENSES CRYPTAE (JENA 1675) 203

Андрей Тихомиров

«ЛЮДИ КРАЙНЕ ТЯЖЁЛЫЕ, ВРЕДНЫЕ ДЛЯ НАРОДА»: ЕВРЕИ
В НАРРАТИВЕ МИХАИЛА ОСИПОВИЧА КОЯЛОВИЧА 217

Дар'я Сачко

ТВОРЧА ТА ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ Є.К. ГУМЕННОЇ
В УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО
ПРОЦЕСУ В ЕМІГРАЦІЇ (1944–1950 РР.) 235

Віталій Андреев, Олександр Каряка

ВІКТОР ПЕТРОВ ТА ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРУССЬКОЇ МОВИ 245

HISTORIA A ...HISTORIE HISTORYKÓW

Юрій Степанчук

ОБРАЗ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ПІСЛЯ ПЕРЕЯСЛАВСЬКО-
МОСКОВСЬКОГО ДОГОВОРУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТА
ПОЛЬСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ 265

Norbert Morawiec

KŁOBUK I KONTUSZ. POLSKO-KATOLICKA „REAKCJA”
WOBEC ZJEDNOCZENIA UNITÓW Z PRAWOSŁAWIEM
OKRESU KATARZYNY II W PODRĘCZNIKACH DO
HISTORII RUSKIEJ/ROSYJSKIEJ CERKWI 277

Віталій Левицький

ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЯХ РОСІЙСЬКОЇ
ІМПЕРІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ-ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ 303

Ольга Морозова

ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА
ПОЛЬСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ 321

WSTĘP

Miło nam przedstawić czytelnikom kolejny tom z serii „Rozdroża”. Tym razem do współpracy zaprosiliśmy badaczy podejmujących historyczne i historiograficzne refleksje dotyczące Europy Środkowo-Wschodniej. Autorzy przesłanych prac reprezentują środowiska naukowe Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Kijowskiego im. Borysa Hrinchenki, Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Włodzimierza Hnatiuka w Tarnopolu, Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Pawła Tyczyny w Humaniu, Chersońskiego Uniwersytetu Państwowego, Czarnomorskiego Uniwersytetu Narodowego im. Piotra Mohyły w Mikołajowie, Czerkaskiego Uniwersytetu Narodowego im. Bohdana Chmielnickiego, Narodowego Kijowsko-Pieczerskiego Kulturowo-Historycznego Rezerwatu w Kijowie, Białoruskiego Instytutu Prawoznawstwa w Mińsku (filia w Grodnie) oraz Uniwersytetu w Tybindze. Przesłane materiały dotyczą szeroko pojętej tematyki Europy Środkowej i Wschodniej. Podzieliliśmy je na pięć części wyodrębniając podobne zainteresowania naukowe badaczy. Tak więc oscylują one wokół dziejów politycznych i społecznych Europy Środkowej i Wschodniej, kwestii religijnych kształtujących poszczególne aspekty społecznej egzystencji tych terenów oraz zagadnień oglądu kulturowego dokonywanego przez badaczy-humanistów, szczególnie historyków.

Tak jak w poprzednich edycjach mamy nadzieję, iż prezentowane materiały przyczynią się do ukształtowania naukowego forum, na którym badacze Europy Środkowej i Wschodniej będą mogli spotkać się i wymieniać myśli, przyczyniając się do konstruowania współczesnego dyskursu humanistycznego. Jako redaktorzy, ale i badacze szanujemy wszelkie poczynione wizje. Nie ze wszystkimi się utożsamiamy, jednakowoż w każdym przypadku staramy się zrozumieć transkulturowy kontekst fundujący takie, a nie inne intelektualne namysły poszczególnych autorów. Tak więc jako redaktorzy dbamy o merytoryczną zawartość pisma, jednocześnie przypominamy, iż za treść artykułu odpowiada sam Autor.

Redaktorzy